

А. Висоцький

*кандидат філологічних наук, доцент
загальноуніверситетської кафедри
світової літератури та культури
імені професора О. Мішукова
Херсонського державного університету*

**МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«МІФ У ХУДОЖНІЙ СВІДОМОСТІ ТА КУЛЬТУРІ ХХ СТ.»
(ІІ МІШУКОВСЬКІ ЧИТАННЯ)**

13 – 14 жовтня 2017 року в Херсоні відбулися ІІ Мішуківські читання. Тема Міжнародної наукової конференції – «Міф у художній свідомості та культурі ХХ ст.». Конференція проходила в навчальному закладі, з яким упродовж багатьох років була пов'язана наукова й педагогічна діяльність доктора філологічних наук, професора Олега Васильовича Мішукова: в Херсонському державному університеті.

Читання, як видно з їхньої назви, не є першим заходом подібного типу, що його проводить загальноуніверситетська кафедра світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова. Впродовж останніх кількох років її колектив, очолюваний доктором філологічних наук, професором Н. І. Ільїнською, неодноразово виступав організатором наукових заходів, присвячених пам'яті свого колишнього завідувача й ректора ХДУ О. В. Мішукова.

Другі Мішуківські читання відбулися за активної підтримки ректора Херсонського державного університету, доктора юридичних наук, професора Василя Миколайовича Стратонова та очільників відповідних підрозділів ректорату ХДУ – Наталії Анатоліївни Тюхтенко (проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи), Сергія Аркадійовича Омельчука (проректор з наукової роботи), Оксани Валентинівни Лаврикової (проректор з міжнародних зв'язків, науково-педагогічної роботи та комунікаційних технологій), Сергія Володимировича Кузнецова (проректор з соціально-гуманітарної та науково-педагогічної роботи).

Свою участь у роботі конференції «Міф у художній свідомості та культурі ХХ ст.» заявили вітчизняні науковці з 26 навчальних закладів та наукових установ України, а також представники наукових кіл зарубіжжя, зокрема, Інституту неofilології Поморської Академії у Слупську (Польща). Серед доповідачів були й молоді викладачі та аспіранти вищих навчальних закладів, студенти-магістри, чий науковий інтерес вже склався й відбилися у конкретних літературознавчих працях.

Серед доповідачів були й молоді викладачі та аспіранти вищих навчальних закладів, студенти, чий науковий інтерес вже склався й відбилися у конкретних літературознавчих працях.

Виступи учасників були присвячені насамперед стратегіям міфологізації та деміфологізації в літературі та культурі ХХ сторіччя. У ході конференції прозвучали доповіді, які дозволили розширити рамки вказаної тематики й винести на обговорення низку нових проблем, у тому числі й пов'язаних із теорією і художньою практикою реміфологізації та неоміфологізації.

Відкриваючи роботу конференції, проректор з наукової роботи ХДУ, доктор педагогічних наук, професор С. А. Омельчук наголосив на знаковості постаті О. В. Мішукова, її видатній ролі в житті нашого закладу, культурного й наукового простору нашого міста й України загалом. У своєму виступі-зверненні до присутніх проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи ХДУ, професор Н. А. Тюхтенко, зокрема, поділилася спогадами про співробітництво з Олегом Васильовичем і закликала університетську юнь берегти пам'ять про цю яскраву людину й брати собі за взірць її творче життя. Завідувач загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова, доктор філологічних наук, професор Н. І. Ільїнська, привітавши учасників ІІ Мішуківських читань, акцентувала увагу на продовженні дослідницьких традицій О. В. Мішукова перспективними представниками його наукової школи й констатувала, що ім'я Олега Васильовича, незабутні враження від його харизматичної, красивої, багатогранної особистості. На її думку, масштабний внесок О. В. Мішукова в наукове й культурне життя сьогодні сприяють зміцненню зв'язків херсонських дослідників з іншими закладами та установами освіти, щорічному зростанню прямих дружніх контактів кафедри з вітчизняними та зарубіжними осередками освітянського й наукового життя. Н. І. Ільїнська також оголосила й представила почесних гостей Міжнародної наукової конференції «Міф у художній свідомості та культурі ХХ ст.», зокрема, докторів філологічних наук і професорів Лідію Вікторівну Дербеньову, Оксану Олександрівну Корнієнко, Олександра Дмитровича Міхільова, Валентину Борисівну Мусій, Валентину Іванівну Силантьєву, Анну Аркадіївну Степанову, Елеонору Георгіївну Шестакову. Далі учасникам Читань було продемонстровано фільм, в якому Олег Васильович з граничною відвертістю ділиться з глядачем своїм прагненням жити щиро, «без маски», з вірою в майбутнє, з довірою до людей і любов'ю до своєї справи.

С.І. Мішукова-Захарова, доцент кафедри історії та теорії права і держави Херсонського державного університету, провідний юрист Херсонського Академічного ліцею імені О. В. Мішукова при ХДУ Херсонської міської ради, у «Слові про сина» розповіла про те, що Олег Васильович був справжнім другом, феноменальною працелюбною, багатогранно освіченою людиною, закоханою в Слово, Книгу й Сцену, ініціативною особистістю, котра власною енергією, своєю закоханістю в життя могла надихнути оточуючих на нові звершення.

У той же день, 13-го жовтня, по завершенні її урочистої частини, учасники конференції продовжили роботу в секціях. Виступи засвідчили широкий діапазон сучасних дослідницьких пошуків. Інтерес присутніх, приміром,

викликала доповідь доктора філологічних наук, професора О. О. Корнієнко (Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова), присвячена стратегіям міфотворчості в російській культурі та літературі ХХ століття. Дослідниця зосередила увагу на тих чи інших аспектах розгортання в новітніх суспільно-політичних та культурних умовах міфу про перетворення світу, звернулася до функціонування образів В. І. Леніна в культурному дискурсі доби тощо. Античний контекст було актуалізовано в доповіді «Смеховая трансформация мифа об Амфитрионе: от Плавта до Жана Жироду» доктора філологічних наук, професора О. Д. Міхільова (Чорноморський національний університет імені Петра Могили), яка викликала запитання зацікавлених слухачів. Увагу присутніх привернув виступ кандидата філологічних наук, доцента Л. Д. Корівчак (Херсонський державний університет) про своєрідність міфосвіту лірики М. Чернявського. Зокрема, учасники конференції включилися в дискусію з проблеми співвідношення понять «архетип» та «образ-символ», порушеної доктором філологічних наук, професором В. І. Силантьєвою (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) в зв'язку з доповіддю Л. Д. Корівчак.

У виступі доктора філологічних наук Е. Г. Шестакової (Донецьк) «Мотив русский человек на rendez-vous: между мифом и идеологемой» йшлося, в тому числі, й про роль класичного досвіду ХІХ століття (М. Чернишевський, І. Тургенев) у вибудовуванні концептуальних смислів літератури нашого часу. Інтерес до порушеного Е. Г. Шестаковою питання вивів присутніх (під час обговорення тез автора) на інші ймовірні напрямки його подальшого висвітлення – на матеріалі європейських літератур.

Після невеликої перерви, в другій половині того ж дня, були заслухані студентка Чорноморського національного університету імені Петра Могили О. А. Короткова, в ґрунтовній доповіді якої («Гуманізуюча функція міфу та символіки в творчості Милорада Павича») її старші колеги розпізнали безсумнівну заявку на кандидатське дослідження; колеги з Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, кандидати філологічних наук, доценти Н. В. Абабіна («Міфопоетичне мислення на рубежі століть: О. І. Купрін») і Т. Ю. Морєва («Воскові персони в російській літературі перших десятиліть ХХ століття»), спостереження яких викликали у присутніх цікаві міркування щодо взаємодії традицій реалізму та модернізму в російській літературі на межі ХІХ – ХХ сторіч та суголосся її мотивного комплексу із західноєвропейським досвідом (театр маріонеток, приміром); доктори філологічних наук, професори А. А. Степанова (Дніпровський Університет імені Альфреда Нобеля; «Ремифологізація пасторального міфа в повісті В. Богомолова «Зося»»), В. Б. Мусій (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова; «Міфологізація радянської повсякденності в романі Михайла Кураєва «Дзеркало Монтачки»»), Л. В. Дербеньова (Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу; «Реінтерпретація античного міфа в структурі роману Л. Улицької «Медея і её дети»»), котрі розглядали особливості поетики творів російської літератури радянського й пострадянського часу в широкому європейському контексті.

Наступного дня оргкомітетом ІІ Мішуківських читань була передбачена участь молодих учених, аспірантів та магістрів у філолого-культурологічному майстер-класові під керівництвом доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри зарубіжної літератури Одеського національного університету імені І. І. Мечникова В. І. Силантьєвої. Іншим учасникам заходу була надана можливість заслухати заявлені на цей день доповіді – доктора філологічних наук, професора, завідувача загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова Херсонського державного університету Н. І. Ільїнської («Советський анекдот як дзеркало масової свідомості: міфопоетика та прагматика»); кандидата педагогічних наук, доцента загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова ХДУ Н. Ю. Нев'ярович («Гротескные проекции социального мифа в «сказках дедушки Володи» В. Войновича»); кандидата філологічних наук, доцента загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова ХДУ О. Г. Штепенко («Мистификация как стратегия построения авторского мифа в повести А. Устименко «Китайские маски Черубины де Габриак»»); старшого викладача загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова ХДУ І. В. Соловцової («Образ Сирен в поэтологической концепции Вячеслава Иванова») та інших. Безсумнівний інтерес для зацікавлених осіб представляють порушені в текстах доповідей питання, в тому числі, поетики та жанрової еволюції анекдоту в ХХ ст., обумовленої зміною його семантико-прагматичних акцентів (Н. І. Ільїнська); своєрідності механізмів десакралізації міфів в сучасній російській літературі (Н. Ю. Нев'ярович); місця й ролі містифікації та можливостей її семантичного «дублювання» в моделях авторського міфотворення (О. Г. Штепенко); концептуального функціонування античних образів у ліриці «срібного віку» (І. В. Соловцова).

Учасники заходу (а всього до оргкомітету надійшло 80 заявок на участь у ньому) обговорювали фахові питання у запланованих секціях «Міфологізація», «реміфологізація», «деміфологізація», «неоміфологізація»: поліваріантність сучасних дефініцій», «Стратегії міфотворчості: від модерну до постмодерну», «Рецепція міфу у літературі та культурі радянського та пострадянського періоду», «Рецепція міфу у літературі та культурі українського й російського зарубіжжя», «Міфологія радянської повсякденності: філософський та соціологічний дискурс», «Міф та його деміфологізація у сміховій культурі ХХ ст.», «Стратегії міфологізації та деміфологізації у мовній картині світу: лінгвістичний дискурс», «Історичний та історіософський контексти міфу у літературі та культурі ХХ ст.», «Міф у структурі масової свідомості та масової культури». Вели секційні засідання доктори філологічних наук, професори Л.В.Дербеньова, Н. І. Ільїнська, В. Б. Мусій, В. І. Силантьєва, А. А. Степанова, Е. Г. Шестакова, які, поруч з іншими науковцями, брали й жваву участь у полеміці, неодноразово коментуючи дискусійні місця у виступах.

Завершилося 14 жовтня, день народження О. В. Мішукова, заходами на пошану його пам'яті.

Гості Міжнародної наукової конференції «Міф у художній свідомості та культурі ХХ ст.» неодноразово висловлювали подяку її оргкомітетові, особисто завідувачу загальноуніверситетської кафедри світової літератури-

ри та культури імені проф. О. Мішукова ХДУ Н. І. Ільїнській як ініціаторці й натхненниці заходу (зокрема, був відмічений факт оперативної підготовки збірника матеріалів конференції (Міф у художній свідомості та культурі ХХ ст. (II Мішуковські читання): матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Херсон, 13-14 жовтня 2017 р. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 200 с.), який разом із програмою заходу та сертифікатом його учасника був вручений кожному гостеві). Відгуки науковців дають можливість сформулювати ключові положення резюме за підсумками роботи секцій: визнати теми доповідей актуальними й такими, що заслуговують на подальше наукове висвітлення, відзначити високий рівень наукової підготовки заходу й навичок ведення сучасної літературознавчої дискусії його учасників.

Високоінтелектуальна й товариська атмосфера заходу підтвердила сказані при відкритті конференції професором Ніною Іллівною Ільїнською слова про те, що подібні кафедральні заходи встигли придбати велику кількість справжніх друзів. Обстановка плідної, результативної наукової співпраці засвідчила прагнення всіх, хто шанує пам'ять Олега Васильовича Мішукова, зберегти й достойно продовжити запроваджені ним традиції духовного та наукового спілкування.